OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Dotace z OPŽP pro podnikatele a živnostníky

Operační program Životní prostředí (OPŽP) představuje druhý největší český operační program a nabízí jedinečnou šanci získat finanční podporu na realizaci projektů zaměřených na ochranu a zlepšování životního prostředí. V letech 2007-2013 bude z Fondu soudržnosti (FS) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) uvolněno více než 5 miliard eur. OPŽP je určen širokému spektru zájemců od čistě veřejnoprávních subjektů přes právnické osoby až po nepodnikající fyzické osoby.

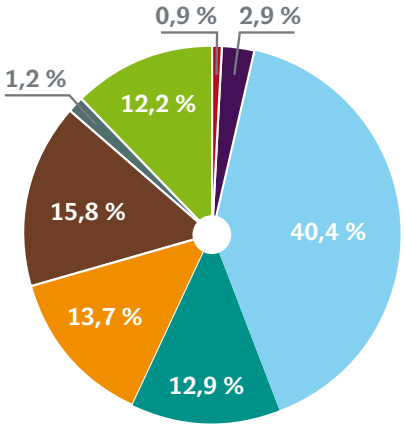
OD IDENTIFIKACE ZÁMĚRU K PODÁNÍ ŽÁDOSTI

Pro podnikatele a živnostníky představuje OPŽP jedinečnou příležitost, jak podpořit své záměry ve vybraných oblastech zlepšování životního prostředí. Pro to, aby se zájemce o finanční podporu změnil v žadatele a příjemce, je třeba především připravit kvalitní projektový záměr/projekt, který bude splňovat podmínky (výběrová kritéria a kritéria přijatelnosti) OPŽP. Zájemce se musí seznámit s několika dokumenty:

- Programový dokument OPŽP
- Implementační dokument OPŽP
- Směrnice MŽP pro předkládání žádostí a o poskytování finančních prostředků včetně příloh
- Závazné pokyny pro žadatele a příjemce
- Podmínky aktuální výzvy pro předkládání projektů
- Další relevantní dokumenty pro danou oblast podpory vyplývající z výše uvedených dokumentů

První fáze, tj. příprava, nastavení a zhodnocení projektového záměru/projektu, je zcela klíčová. Důležité je seznámit se se všemi závazky, které vzniknou žadateli/příjemci ve všech fázích projektu, tj. ve fázi přípravy, realizace i provozu (udržitelnosti). Podáním žádosti a přidělením dotace povinnosti příjemce rozhodně nekončí. Nejasnosti a otázky pomohou zájemcům o podporu zodpovědět webové stránky OPŽP, bezplatná zelená linka OPŽP, krajská pracoviště SFŽP nebo regionální poradenská a informační místa (RPIM).

ALOKACE PRIORITNÍCH OS OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

1. Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
2. Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
3. Udržitelné využívání zdrojů energie
4. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
5. Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
6. Zlepšování stavu přírody a krajiny
7. Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
8. Technická asistence

PŘEHLED ZÁKLADNÍCH KROKŮ PŘI PŘÍPRAVĚ A REALIZACI PROJEKTU

Šedá barva textu – kroky žadatele / příjemce. Modrá barva textu – kroky SFŽP a dalších orgánů zapojených do administrace OPŽP.

- Přesná identifikace záměru.

- Seznámení se s podmínkami aktuální výzvy a s dalšími relevantními dokumenty, vyjasnění si základních pojmů. V tomto kroku doporučujeme využít služeb zelené linky OPŽP, regionálních informačních poradenských míst nebo konzultací v krajských pracovištích SFŽP.

- Zhodnocení záměru, identifikace klíčových podmínek pro možnost čerpání podpory z OPŽP
  - věcný soulad záměru se zadáním výzvy a s cíli OPŽP, splnění kritérií relevantní výzvy,
  - vlastnické vztahy k dotčeným nemovitostem,
  - nutná vyjádření dotčených orgánů statní správy a samosprávy,
  - odhad výše možné dotace a odhad výše způsobilých a nezpůsobilých výdajů,
  - bezdlužnost vůči orgánům veřejné správy.

.

- Příprava žádosti a obstarání povinných příloh k žádosti.

- Podání kompletní žádosti v řádné formě a v řádném termínu.

- Hodnocení žádosti – SFŽP kontroluje formální úplnost, obecnou a specifickou přijatelnost žádosti a provede věcné hodnocení. V případě neúplné žádosti vyzve žadatele k doplnění žádosti.

- Vydání registračního listu a rozhodnutí ministra, jejichž součástí jsou podmínky pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

- Příprava výběrového řízení na dodavatele, zaslání podkladů SFŽP ČR.

- Posouzení a schválení zadávací dokumentace. Kontrola průběhu výběrového řízení.

- Uzavření dodavatelských smluv.

- Příprava podkladů pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a příprava smlouvy o spolufinancování z prostředků SFŽP ČR.

- Vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a smlouvy o spolufinancování z prostředků SFŽP a zaslání příjemcům podpory.

- Realizace prací, fakturace, podávání průběžných žádostí o platbu.

- Kontrola žádostí o platbu a průběžné uvolňování finančních prostředků.

- Fyzické kontroly projektu v místě realizace.

- Dokončení projektu: vydání kolaudačního souhlasu, oznámení o užívání, protokol o předání a převzetí díla.

- Zaslání závěrečné monitorovací zprávy a podkladů k závěrečnému vyhodnocení akce.

- Závěrečné vyhodnocení akce a schválení závěrečného vyhodnocení akce.

OBLASTI PODPORY A TYPY PROJEKTŮ, NA KTERÉ MOHOU ZÍSKAT DOTACE PODNIKATELÉ A ŽIVNOSTNÍCI

Prioritní osa 1	**Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní**
Oblast podpory 1.1	**Snížení znečištění vod**
Podoblast podpory 1.1.2	**Snížení znečištění z průmyslových zdrojů**
Specifikace příjemce:	Fyzické osoby – podnikatelé[1] / Obchodní společnosti vlastněné z méně než 50 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty[2]
Výše podpory:	Výše podpory stanovena dle pravidel veřejné podpory, maximální výše 85 % Minimální způsobilé výdaje 1 mil. Kč

Prioritní osa 2	**Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí**
Oblast podpory 2.1	**Zlepšení kvality ovzduší** Podporované aktivity: snížení imisní zátěže ze zdrojů v objektech napojených na centrální zdroje tepla
Oblast podpory 2.2	**Omezování emisí** Podporované aktivity: rekonstrukce spalovacích zdrojů s instalovaným výkonem větším než 5 MW, rekonstrukce nespalovacích zdrojů, záměna technologií a technická opatření na zdrojích vedoucích k odstranění či snížení emisí VOC, technická opatření na zdrojích vedoucích k odstranění či snížení emisí NH_3
Specifikace příjemce:	Fyzické osoby – podnikatelé[1] / Obchodní společnosti vlastněné z méně než 67 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty[2]
Výše podpory:	Výše podpory stanovena dle pravidel veřejné podpory, maximální výše 85 % Minimální způsobilé výdaje 0,5 mil. Kč

Prioritní osa 4	**Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží**
Oblast podpory 4.1	**Zkvalitnění nakládání s odpady** Podporované aktivity: integrované systémy nakládání s odpady; systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady; zařízení na úpravu a využití odpadů (třídění, úprava a recyklace); rekultivace starých skládek
Oblast podpory 4.2	**Odstraňování starých ekologických zátěží** Podporované aktivity: realizace průzkumných prací, analýz rizik a studií proveditelnosti za účelem odstranění starých ekologických zátěží; sanace vážně kontaminovaných lokalit
Specifikace příjemce:	Fyzické osoby – podnikatelé[1] / Obchodní společnosti a družstva vlastněné z méně než 50 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty[2]
Výše podpory:	Výše podpory stanovena dle pravidel veřejné podpory, maximální výše 85 % Minimální způsobilé výdaje 0,5 mil. Kč

Prioritní osa 5	**Omezení průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik**
Oblast podpory 5.1	**Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik** Podporované aktivity: např. vytvoření BAT center pro jednotlivé kategorie průmyslových činností, rekonstrukce nebo nákup technologií pro monitoring a omezení průmyslového znečištění, vytvoření regionálního informačního systému prevence závažných havárií, vytvoření výukového a expertního centra REACH, vytvoření celostátního informačního systému sběru a hodnocení znečištění životního prostředí
Specifikace příjemce:	Obchodní společnosti vlastněné z méně než 67 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty[2]
Výše podpory:	Výše podpory stanovena dle pravidel veřejné podpory, maximální výše 85 % Minimální způsobilé výdaje 0,5 mil. Kč

Prioritní osa 6	**Zlepšování stavu přírody a krajiny**
Oblast podpory 6.2	**Podpora biodiverzity** S výjimkou opatření v souvislosti s péčí o handicapované živočichy a opatření k uchování a zvyšování početnosti druhů
Oblast podpory 6.3	**Obnova krajinných struktur**
Specifikace příjemce:	Fyzické osoby – podnikatelé[1] / Právnické osoby – podnikatelé
Výše podpory:	Výše podpory stanovena dle pravidel veřejné podpory, maximální výše 85 % Minimální způsobilé výdaje nejsou stanoveny

1) Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání.
2) Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

POZOR NA MÝTY A NEJČASTĚJŠÍ CHYBY PŘI PODÁVÁNÍ ŽÁDOSTÍ

1. mýtus

O dotace z oblasti životního prostředí mohou žádat jen veřejnoprávní subjekty.

Fakta: Operační program Životní prostředí, stejně jako další dotační programy, umožňuje čerpat podporu širokému spektru potenciálních zájemců. Je dobré pečlivě prostudovat podmínky platné pro konkrétní výzvu a oblast podpory. V mnoha oblastech podpory mohou žádat nejen podnikatelé, ale např. i nepodnikající fyzické osoby.

2. mýtus

Výše finanční podpory je vždy 85 % (90 %) nákladů projektu.

Fakta: Je třeba zdůraznit, že relativní výše podpory se u jednotlivých opatření liší. Výše podpory závisí nejen na oblasti podpory, ale i na druhu žadatele a dalších aspektech projektu. Například v režimu blokové výjimky může malý podnik získat 60 % přijatelných výdajů projektu, zatímco velký podnik by na stejný projekt získal dotaci pouze ve výši 40 % z uznatelných výdajů na projekt. Fyzická osoba vlastnící zámecký park může na jeho revitalizaci získat 90 % z přijatelných výdajů atp.

3. mýtus

Výše finanční podpory se počítá vždy z celkových nákladů projektu.

Fakta: Výše finanční podpory se počítá pouze z přijatelných výdajů na projekt. Pokud jsou např. celkové náklady projektu 10 mil. Kč, přijatelné výdaje jsou podle podmínek přijatelnosti (věcné, časové) např. 6 mil. Kč a podle podmínek platných pro danou oblast podpory může žadatel získat dotaci ve výši 5,4 mil. Kč. Informace o tom, které výdaje a za jakých podmínek jsou přijatelné, najdete v Implementačním dokumentu a v dalších dokumentech relevantních pro danou výzvu a oblast podpory.

4. mýtus

Některé povinné přílohy lze nahradit nepovinnými, resp. jinými dokumenty podobného významu.

Fakta: Veškeré povinné přílohy jsou podrobně popsány a vysvětleny v Implementačním dokumentu OPŽP, ve směrnici pro podávání žádostí a v pokynech pro žadatele a příjemce. Požadované dokumenty nelze nahradit jiným dokumentem podobného významu a obsahu. Nezbytné je též důsledně dodržet formu předkládaného dokumentu – originál/kopie/ověřená kopie.

5. mýtus

Pro úspěšnou žádost je nejdůležitější dobrý nápad.

Fakta: Každý projekt musí vyhovět všem podmínkám, které jsou platné pro danou oblast podpory a pro danou výzvu. Projekt, který nesplní jakoukoli z podmínek pro předložení projektu, nemůže být podpořen, a to ani za předpokladu nesporného významného pozitivního dopadu na životní prostředí.

6. mýtus

Ten, kdo již dotaci získal, podruhé nezíská nic.

Fakta: Úspěšné žadatele nediskriminujeme. Zkušenosti s realizací podpořených projektů jsou pro poskytovatele dotace zárukou toho, že příjemce zvládá proces administrace a že je schopen realizovat veškeré kroky nezbytné k úspěšnému dokončení celého projektového cyklu.

7. mýtus

Po přiznání dotace dostaneme ihned finanční prostředky zálohově a z nich projekt zrealizujeme.

Fakta: Žadatel/příjemce může nárokovat proplácení pouze poměrné části skutečně realizovaných výdajů (na základě vystavených faktur). Faktury může příjemce podpory předložit uhrazené, uhrazené částečně, případně neuhrazené. Na základě kontroly věcné, formální a finanční správnosti poskytne SFŽP odpovídající podíl finančních prostředků bezhotovostně na účet příjemce.

8. mýtus

Majetek, kterého se projekt týká, musí vlastnit žadatel.

Fakta: OPŽP mají přesně specifikované podmínky pro vlastnictví majetku dotčeného projektem. Pro většinu oblastí podpory OPŽP je možné vztah k majetku řešit několika způsoby. Nejobvyklejší je možnost pronájmu majetku na dobu realizace projektu a dále po celou dobu udržitelnosti projektu. Přípustné jsou i další možnosti, které se mnohdy liší dle oblasti podpory.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Malý, střední, velký podnik

S ohledem na rozdílné potřeby a možnosti jednotlivých podnikatelských subjektů rozlišuje OPŽP podniky dle „velikosti“. Rozhodující je počet zaměstnanců a roční obrat. Kategorizace vychází z přílohy I nařízení Komise (ES) č. 800/2008.
Malé a střední podniky (MSP) jsou definovány jako podniky, které mají méně než 250 zaměstnanců. Jejich roční obrat nepřesahuje 50 milionů eur, nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů eur. V případech, kdy je třeba rozlišit malý a střední podnik, je „malý podnik“ definován jako podnik, který má méně než 50 zaměstnanců, jeho roční obrat nepřesahuje 10 milionů eur nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů eur, a splňuje kritérium nezávislosti (viz Příloha I nařízení Komise č. 800/2008). „Velkými podniky“ se rozumí podniky, které neodpovídají definici malých a středních podniků.

Náklady projektu, výše podpory a ne/způsobilé výdaje

Zcela zásadní informace pro každého žadatele je výše podpory, kterou může získat. Ta je stanovena obvykle procentem (vyjma režimu de minimis) z výše způsobilých výdajů projektu. Celkové náklady (rozpočet) projektu se dělí na způsobilé a nezpůsobilé výdaje. Způsobilé výdaje jsou takové náklady projektu, které jsou způsobilé z věcného a časového hlediska. Věcná způsobilost výdajů se výrazně liší podle oblasti podpory. Informace o způsobilosti výdajů najdou žadatelé v Implementačním dokumentu v kapitole 5 – Způsobilé výdaje.
U projektů OPŽP, které generují příjmy a nespadají do režimu veřejné podpory, se výše způsobilých výdajů stanovuje na základě finanční analýzy.
Nezpůsobilé výdaje jsou zjednodušeně řečeno výdaje, které nesplní kritéria způsobilosti z pohledu věcného, časového a souvisí s realizací (provozem) projektu. Tyto výdaje není možné dotovat a žadatel si je bude hradit plně z vlastních zdrojů.

Udržitelnost projektu

S ohledem na rozsah finančních prostředků, které jsou v rámci OPŽP rozdělovány, je třeba zajistit udržitelnost projektů a jejich výsledků po delší dobu. Závazek udržitelnosti je povinen akceptovat každý příjemce podpory z OPŽP. Délka udržitelnosti a další podmínky se liší dle příslušné prioritní osy.
Obecně platí, že není-li v textu Implementačního dokumentu nebo v rozhodnutí o poskytnutí dotace stanoveno jinak, poskytuje se podpora žadateli, který je, případně se po dokončení projektu stane, vlastníkem předmětu podpory. Přitom se počítá s tím, že ve vlastnictví žadatele zůstane alespoň po dobu 5 let (případně po dobu určenou pro daný typ projektu) od dokončení projektu. Jedná-li se o nájemní smlouvu (nebo jiný písemný dokument), musí být zřejmé, že vlastník souhlasí s realizací projektu a umožní, aby výsledky realizace projektu byly zachovány alespoň po dobu 5 let (případně dobu určenou pro daný typ projektu) od jeho dokončení.
Pokud není v kapitole příslušné prioritní osy stanoveno jinak, příjemce podpory bude předmět podpory provozovat alespoň po dobu 5 let od dokončení projektu. Např. v případě prioritní osy 6, pokud je součástí opatření nákup pozemku, musí být příjemce podpory vlastníkem nemovitosti po dobu nejméně 10 let od ukončení realizace projektu a musí zajistit udržitelnost projektu po tuto dobu.

priorita
Informační zpravodaj Operačního programu Životní prostředí

Bezplatný měsíčník Priorita nabízí užitečné rady a doporučení pro přípravu úspěšné žádosti i bezproblémovou realizaci projektu.
Objednávejte na **www.opzp.cz**.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Finanční analýza

Pravidla evropských fondů vyžadují finanční analýzu (FA) pro všechny projekty, které vytvářejí příjmy a zároveň nepodléhají pravidlům veřejné podpory. Hlavním smyslem finanční analýzy je stanovit výši příspěvku z evropských fondů.
Projekt vytvářející příjem je definován v prvním odstavci článku 55 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 takto: „Pro účely tohoto nařízení se projektem vytvářejícím příjmy rozumí jakákoli operace zahrnující investici do infrastruktury, za jejíž používání se účtují poplatky hrazené přímo uživateli, nebo jakákoli operace zahrnující prodej nebo pronájem pozemků či budov nebo jakékoli jiné poskytování služeb za úplatu."

Hlavním účelem analýzy je výpočet ukazatelů finanční výkonnosti projektu, stanovení míry podpory a posouzení udržitelnosti projektu. Pro stanovení výsledků FA je použita metodika diskontovaných peněžních toků.
Hlavními výsledky zpracované FA jsou následující údaje: zhodnocení finanční návratnosti investice a vlastního (národního) kapitálu; stanovení příspěvku Společenství, respektive výše podpory z OPŽP, a kontrola finanční udržitelnosti projektu ve smyslu tvorby dostatečné části čistých příjmů (tj. rozdíl mezi příjmy a provozními náklady), a to ve výši nadpoloviční hodnoty původní investice na konci ekonomické životnosti projektu.
Informace k finanční analýze naleznete v Implementačním dokumentu a v manuálech pro finanční analýzu, které jsou dostupné na www.opzp.cz.

Veřejná podpora

OPŽP rozlišuje mezi projekty, které mají čistě veřejně prospěšný charakter (např. revitalizace parku, snížení rizika povodní), a projekty, jejichž výstupem je ekonomická činnost (jejich výstupy se uplatňují na trhu, např. výroba elektřiny, recyklace odpadů). Obecně platí, že projekty, u kterých při poskytnutí podpory dojde ke zvýhodnění příjemce dotace oproti jeho konkurenci, mohou být dotovány jen v omezené výši. Pro podnikatelské subjekty je tento režim typický a hovoří se o tzv. režimu „veřejné podpory" (podrobnosti k němu najdete v Implementačním dokumentu OPŽP, kapitola 8 – Veřejná podpora). Každý projekt (bez rozdílu, zda je žadatelem podnikatelský, či veřejný subjekt) se musí posuzovat z pohledu veřejné podpory.
Pokud tedy projekt spadá do režimu veřejné podpory (jedná se o ekonomickou činnost), může získat z OPŽP jen omezenou podporu. Pravidla pro stanovení maximální přípustné výše veřejné podpory jsou shrnuta v Implementačním dokumentu, a to v kapitole 8.
V rámci OPŽP rozlišujeme několik kategorií veřejné podpory:

- **Regionální podpora (regionální bloková výjimka)**: příjemce podpory může získat 36-60 % ze způsobilých výdajů v závislosti na typu žadatele a regionu soudržnosti NUTS II.
- **Obecné nařízení o blokových výjimkách – GBER**: příjemce podpory může získat až 80 % ze způsobilých výdajů v závislosti na typu projektu a osobě žadatele.
- **Pokyny ke státní podpoře pro oblast životního prostředí**: příjemce podpory může získat 35-90 % ze způsobilých výdajů v závislosti na typu projektu a osobě žadatele.

Podpora de minimis

Podporou de minimis – max. 200 000 euro na žadatele po dobu tří let – se rozumí tzv. podpora malého rozsahu. Podpora de minimis nemá dopad na hospodářskou soutěž ani neovlivňuje obchod mezi členskými státy EU (vzhledem ke své limitované výši), a proto není nařízením Evropské komise považována za veřejnou podporu. De minimis představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami de minimis poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši 200 000 eur. Tento finanční limit platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozích třech obdobích. Za tříleté období se považují fiskální roky používané k daňovým účelům. Podpora de minimis je tedy výhodná spíše pro menší projekty.

ZÁKLADNÍ PORADENSKÉ SLUŽBY ZDARMA

Osobní bezplatné konzultace nabízejí **regionální poradenská a informační místa**. Jejich aktuální seznam naleznete na www.opzp.cz. Konzultace pro projekty v prioritní ose 6 poskytuje též **Agentura ochrany přírody a krajiny**.

800 260 500

Zelená bezplatná informační linka SFŽP v provozu v pondělí až pátek od 7.30 do 16.00 hodin.
Rádi také zodpovíme vaše dotazy na dotazy@sfzp.cz.

www.opzp.cz

Řídící orgán: Ministerstvo životního prostředí ČR | www.mzp.cz | tel.: 267 121 111 | Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
Zprostředkující orgán: Státní fond životního prostředí ČR | www.sfzp.cz | tel.: 267 994 300 | Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4

OPZP L–18/05/09, vydal SFŽP ČR, vytištěno na recyklovaném papíru